

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudkyň JUDr. Hany Veberové a JUDr. Jitky Hroudové v právní věci

žalobců: a) nezletilého M. M., narozeného dne ..., státního příslušníka Ruské federace,
b) nezletilého V. M., narozeného dne ..., státního příslušníka Ruské federace,
c) nezletilé M. M., narozené dne ...,
státní příslušnice Ruské federace,
všech zastoupených otcem M. M., státním příslušníkem Ruské federace,
všech bytem v P. 5, N. 2674/1a,
všech právně zastoupených Mgr. Petrem Václavkem, advokátem
se sídlem v Praze 1, Opletalova 25,

proti
žalovanému: **Ministerstvu vnitra České republiky**
se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 936/3, poštovní schránka 21,

o žalobách proti rozhodnutím ministra vnitra ze dne 12. 11. 2018, č. j. MV-105582-5/SO-2018, č. j. MV-105580-6/SO-2018 a č. j. MV-105581-5/SO-2018

t a k t o:

- I. Žalobý se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Vymezení věci

1. Žalobci se třemi samostatnými žalobami, podanými u Městského soudu v Praze, domáhali přezkoumání a zrušení celkem tří rozhodnutí ministra vnitra, jimiž zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru všeobecné zprávy, oddělení státního občanství a matrik, ze dne 19. 4. 2018, jimiž nebylo vyhověno žádostem žalobců o udělení státního občanství České republiky.

Žalobní body

2. Žalobci v podaných žalobách shodně namítli, že se žalovaný správní orgán dopustil ve svých rozhodnutích nesprávného právního a skutkového posouzení, pokud žádosti žalobců o udělení státního občanství bez dalšího zamítnul z důvodu akcentace principu jednoty státního občanství rodiny. Žalobci s touto argumentací žalovaného nesouhlasí a domnívají se, že správní orgány obou stupňů jednoznačně překročily meze správního uvážení.
3. Žalobci namítli, že splnili veškeré obligatorní požadavky stanovené zákonem o státním občanství. Nemohou se však ztotožnit s pojetím tzv. integračního hlediska prezentovaným žalovaným. Žalovaný dovozuje nedostatečnou míru integrace pouze z důvodu nízkého věku všech tří žalobců a dále z faktu, že rodiče žalobce jsou státními občany Ruské federace a o České státní občanství nežádají spolu se žalobci. Rodiče žalobce však výslovně sdělili správnímu orgánu, že jediným důvodem, proč nežádají o státní občanství společně s dětmi je ten, že prozatím neovládají český jazyk na tak vysoké úrovni. Přesto v budoucnu žádost o státní občanství podat hodlají. Nezletilí žalobci v České republice žijí od narození, český jazyk se učí, jsou plně integrováni do majoritní společnosti, proto jsou závěry žalovaného i ministra postavené na špatném posouzení právního a skutkového stavu věci.
4. Žalobci dále namítli, že nutnost zachovávat princip jednoty státního občanství rodiny nelze prezentovat tak absolutně, jak to činí žalovaný, neboť by pak v podstatě ztratilo smysl ustanovení zákona o udělení státního občanství samostatně nezletilému dítěti.
5. Žalobci v podané žalobě uvedli, že jsou si vědomi ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“), tedy že ani při splnění podmínek stanovených příslušným ustanovením zákona není na udělení státního občanství právní nárok. Z dostupné judikatury správních soudů však vyplývá, že i když z předmětného ustanovení přímo neplyne právo na vyhovění podané žádosti, plyne z něj povinnost správního orgánu vést řádné správní řízení o žádosti splňující zákonem stanovené podmínky. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že správní rozhodnutí, v němž bylo při rozhodování použito institutu správního uvážení, soud přezkoumává - po stránce a v takové rovině - zda volná úvaha nevybočila z mezí a hledisek stanovených zákonem. Správní uvážení musí být logickým vyústěním řádného hodnocení skutkových zjištění, mimo jiné i z hlediska proporcionality, přičemž v dané věci volná úvaha správních orgánů evidentně vybočila z mezí a hledisek stanovených zákonem.
6. Podle názoru žalobců argumentační postup žalovaného lze považovat za přepjatý formalismus, jenž je konstantní judikaturou označován za nezákonný a v příkrém rozporu s ústavními principy demokratického právního státu. Upřednostňování formalistického přístupu na úkor přístupu materiálního respektive skutečně zjištěného stavu věci označil za nezákonné opakovaně i Ústavní soud. Závěry správního orgánu prvního stupně byly při přezkoumání jeho rozhodnutí žalovaným a při vypořádání s námitkami obsaženými v rozkladu omezen pouze na tvrzení, že ministr v řízení o rozkladu se závěry orgánu

prvého stupně souhlasí a že zásada jednotnosti státního občanství je jím preferována. Takové odůvodnění rozhodnutí a vypořádání rozkladových námitek neodpovídá ustanovením § 68 odstavec 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, neboť není zřejmé, z čeho při konstatování těchto závěrů žalovaný vycházel. Z tohoto důvodu shledávají žalobci žalobou napadená rozhodnutí za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů a tudíž nezákonná.

7. V posledním žalobním bodě žalobci namítli, že správní spis obsahuje dostatek důkazů, které podporují zcela opačný závěr než ten, který byl učiněn ve výroku napadeného rozhodnutí a odůvodněn v jeho odůvodnění. Odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom neodkazuje na žádný důkaz, který by zdůvodňoval neudělení státního občanství, kromě irelevantních důkazů nízkého věku žalobců a státního občanství jejich rodičů. Ze všech uvedených důvodů žalobci navrhli, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil.

Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný ve vyjádření k podaným žalobám v první řadě uvedl, že správní žaloba všech tří žalobců obsahuje ve své podstatě námitky, které žalobci uplatnili již v rámci řízení o rozkladu. Podle názoru žalovaného žalobci neprokázali zejména splnění podmínky stanovené v ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona o státním občanství, přičemž žalovaný se rozhodl tuto podmínku nezletilým žadatelům podle § 15 odst. 1 písm. a) téhož zákona neprominout. V průběhu předmětného správního řízení bylo zjištěno, že nezletilí žalobci neprokázali svou integraci do společnosti v České republice v intencích § 13 odst. 1. zákona o státním občanství, když nemají vytvořeny rodinné vazby na státní občany České republiky. Žalovaný vzal při rozhodování o žádostech tuto skutečnost do úvahy a zároveň zohlednil zásadu jednotného státního občanství v rodině, respektive zásadu jednotného státního občanství rodičů a dětí. Žalovaný přihlédl ke skutečnosti, že žalobci jsou s ohledem na svůj věk dosud zcela závislí na svých rodičích – státních občanech Ruské federace, kteří o udělení státního občanství České republiky nežádají, neboť podmínky pro jeho udělení nesplňují. Uvedený právní názor má oporu v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4As 142/2013 - 29 (dostupném stejně jako všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu na www.nssoud.cz – poznámka soudu). V tomto rozsudku Nejvyšší správní soudu přímo zdůraznil dodržení obecně uznávané zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí.
9. Žalovaný dále uvedl, že žalobci nejsou plně integrováni do společnosti v České republice ani z hlediska sociálního, neboť vzhledem k nízkému věku nemají na území České republiky vytvořeny zcela pevné sociální vazby. Společenská integrace takto mladých osob přitom probíhá zejména prostřednictvím jejich rodiny. Udělení státního občanství České republiky je naproti tomu aktem natolik významným, že jeho plošné udělování nezletilým dětem, bez udělení občanství jejich rodičů, by jeho význam zcela devalvovalo a do budoucna nelze předjímat, jak se budoucnost dítěte bude vyvíjet a zda svoji budoucnost s Českou republikou vůbec spojí.
10. Žalovaný připomněl, že v souvislosti s nabytím účinnosti zákona o státním občanství České republiky dne 1. 1. 2014 se začaly ve velkém počtu objevovat žádosti, kdy zákonní zástupci žádají o státní občanství za nezletilé děti, aniž by sami žádost o státní občanství České republiky podali. Tímto způsobem se rodiče nezletilých dětí snaží získat vazbu na státní občany České republiky. Účelem nabývání státního občanství České republiky však není obcházení zákona tím, že přes nezletilé dítě, jež neprokazuje splnění téměř žádných

podmínek k udělení českého státního občanství, budou nabývat státní občanství následně i jeho rodiče zlehčeným způsobem.

11. Závěrem svého vyjádření žalovaný uvedl, že není žádoucí, aby bylo státní občanství České republiky udělováno samostatně dětem, jejichž rodiče o státní občanství České republiky nežádají, neboť je již nyní zřejmé, že jejich žádosti nebude vyhověno s odkazem na ustanovení § 22 odst. 3 zákona o státním občanství (v případě, že v řízení vyjde najevo na základě stanoviska Policie České republiky nebo zpravodajské služby, které obsahuje utajované informace, že žadatel ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví nebo majetkové hodnoty). Žalovaný proto závěrem svého vyjádření navrhl, aby soud žaloby jako nedůvodné zamítl.

Průběh řízení před správním orgánem

12. Ze spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, byly zjištěny následující, pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti:
13. Nezletilý žalobce M. M. podal prostřednictvím svého zákonného zástupce M. M. se souhlasem matky A. M. dne 14. 8. 2017 u Úřadu městské části Praha 13 žádost o udělení státního občanství České republiky. Žalobce má státní občanství Ruské federace a na území České republiky má povolen trvalý pobyt ode dne 7. 9. 2016.
14. Před vydáním rozhodnutí vyzval správní orgán podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu účastníka řízení k vyjádření se k podkladům rozhodnutí, na základě něhož podal dne 10. 4. 2018 zmocněný zástupce nezletilého účastníka řízení písemné vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí. Obdobně správní orgán postupoval i v případě žádostí podaných nezletilými V. M. a M. M.
15. Rozhodnutími ze dne 19. 4. 2018, č. j. VS-3871/835.3/2-2017, č. j. VS-3872/835.3/2-2017 a č. j. 3870/835.3/2-2017 správní orgán prvního stupně žádostem všech tří účastníků řízení nevyhověl a jako důvod uvedl, že žadatelé nejsou vzhledem ke svému nízkému věku dostatečně integrováni do společnosti v České republice. Při rozhodování správní orgán prvního stupně zohlednil rovněž zásadu jednotného státního občanství v rodině a jednotné státní občanství rodičů a nezletilých dětí.
16. Proti uvedeným rozhodnutím podali všichni tři žalobci dne 30. 4. 2018 samostatně a prostřednictvím svého zmocněného zástupce včasné rozklady, který byl následně, po výzvě správního orgánu prvního stupně, odůvodněn písemností ze dne 25. 9. 2018, v němž žalobci napadeným rozhodnutím vytkl nezákonnost a nepřezkoumatelnost.
17. O podaných rozkladech rozhodl ministr vnitra žalobou napadenými rozhodnutími ze dne 12. 11. 2018. Ve všech třech případech nezletilých žalobců ministr rozklad jako nedůvodný zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 19. 4. 2018 potvrdil s odůvodněním, že účastníci řízení jsou s ohledem na svůj nízký věk dosud plně závislí na svých rodičích, kteří jsou státními občany Ruské federace a kteří sami uvádějí, že neovládají český jazyk na příliš dobré úrovni. Podle názoru správních orgánů je vazba na rodiče v tomto případě určující, ostatní sociální vazby, které žalobci až dosud získali, jim klást na roveň nelze. Skutečnost, že žalobci navštěvují školní, respektive dokonce předškolní vzdělávání, není dostačujícím faktorem pro plnou sociální integraci. Žalovaný v žalobou napadených rozhodnutích o rozkladu dále poukázal na to, že i nadále správní orgány v rozhodovací praxi uplatňují soudní judikaturou respektovanou zásadu zachování

jednotného státního občanství v rodině, tj. zachování jednotného státního občanství rodičů a nezletilých dětí.

Řízení před soudem

18. Vzhledem k tomu, že všechny tři samostatné žaloby směřují proti obdobnému rozhodnutí, skutkově i právně spolu souvisejí a rovněž hlavní, v nich uplatněné, námitky jsou veskrze totožné, při ústním jednání u Městského soudu v Praze dne 12. 9. 2019 rozhodl soud podle ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“ o jejich spojení ke společnému projednání a rozhodnutí.
19. Zástupkyně žalobců při jednání soudu zdůraznila, že i podle tvrzení správního orgánu prvního stupně žalobci podanými žádostmi o udělení občanství splnili všechny podmínky, které zákon stanoví. Správní orgány však žádostem nevyhověly proto, že podle jejich názoru nebyla splněna podmínka podle § 13 odstavec 1 zákona o státním občanství, totiž podmínka dostatečné integrace nezletilých žalobců do české společnosti. S tímto názorem žalobci nesouhlasí a tvrdí, že doložili, že jejich integrace proběhla a dosud probíhá. Podle názoru žalobců je postup správních orgánů v rozporu se zákonem i s vlastní rozhodovací praxí správního orgánu, k čemuž zástupkyně žalobců předložila rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 1. 2018, č. j. MV-133232-5/SO-2017 a korespondenci zástupce žalobce ve stejné věci, v níž ministr vnitra vrátil obdobnou věc žádosti nezletilého cizince o udělení státního občanství správnímu orgánu prvního stupně s tím, že udělí-li stát státní občanství jednomu ze sourozenců a jeho mladšímu nezletilému sourozenci nikoli, je rozhodnutí vnitřně rozporné a nezákonné.
20. Zástupkyně žalobců zdůraznila, že oba starší žalobci prokázali, že dobře ovládají český jazyk, mají soukromého učitele, oba mají celou řadu mimoškolních aktivit a zájmů, při nichž jsou do české společnosti dostatečně integrováni. Ani skutečnost, že rodiče nezletilých žalobců aktivně o české občanství nežádají, byť to mají do budoucna v plánu, neznamená, že bez další argumentace nemohlo být žádostem jejich dětí vyhověno. Správní orgány zcela ignorovaly sociální integraci všech tří žalobců, kdy starším sourozencům bylo v době příchodu do České republiky sedm let respektive čtyři roky, nejmladší z nich se na území České republiky již narodil. Jestliže v případě starších dětí bylo na místě občanství udělit, pak by zároveň odpadly důvody pro neudělení občanství nejmladšímu. Navíc povinnost jediného státního občanství byla zrušena, nic tak nebrání tomu, aby nezletilí žalobci měli dvojí státní občanství.
21. Zástupkyně žalovaného správního orgánu u jednání soudu v plném rozsahu odkázala na odůvodnění vydaných rozhodnutí a na obsah písemného vyjádření žalovaného k žalobě. Podle názoru správních orgánů žalobci nesplnili zákonem stanovené podmínky pro udělení státního občanství, proto žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
22. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadané rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního vztahu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 s. ř. s.). Věc soud posoudil takto:

Posouzení důvodnosti žaloby soudem

23. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákon o státním občanství „*státní občanství České republiky lze na žádost udělit fyzické osobě, která splňuje současně tyto podmínky: a) má na území České*

republiky ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje, b) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbyde dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyla dosavadní státní občanství, nejde-li o bezdomovce nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka na území České republiky, c) nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, d) prokáže znalost českého jazyka a e) plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území České republiky, 3g) povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky.“

24. Byť tedy správní soud souhlasí se žalobci v tom, že judikatura správních soudů ve věci udělování státního občanství prodělala vývoj, a to zejména ve prospěch žadatelů o získání státního občanství, když zdůraznila zejména zákaz libovůle při správním uvážení a rozšiřování důvodů se zdůrazněním základních principů správního řízení (viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2As 31/2005 – 78, či rozsudek téhož soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 5As 73/2009 – 91, oba dostupné – stejně jako všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu – na www.nssoud.cz), přesto žádné rozhodnutí nestanovilo, že by žadatel měl nárok na udělení státního občanství, byť by splnil podmínky podle ustanovení § 7 zákona o státním občanství „nadstandardním způsobem“.
25. Nejvyšší správní soud se vyjádřil k otázce zachování principu jednoty státního občanství rodiny jako jednoho z kritérií při rozhodování o udělení státního občanství v rozsudku ze dne 15. 1. 2013, č. j. 8As 31/2012 – 76, v němž dospěl k závěru, že „*neshledal nepřekonatelnost rozsudku městského soudu ani v části týkající se neudělení státního občanství dcerám stěžovatele. Stěžovatel do společné žádosti o udělení státního občanství zahrnul i své dcery (na základě § 9 odst. 1 zákona o státním občanství), které byly v době podání žádosti obě nezletilé a na stěžovateli existenčně závislé. Oběma dcerám byl trvalý pobyt povolen za účelem sloučení rodiny s cizincem - otcem. Účelem obecně uznávané zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí [srov. čl. 6 Evropské úmluvy o státním občanství, publ. pod č. 76/2004 Sb. m. s.; nebo § 3 písm. a), § 3a, § 4, § 6 odst. 2, § 9, § 11, odst. 1 písm. d), e) a f) zákona o státním občanství] je ochrana rodinných vazeb a zabezpečení jednotného státního občanství celé rodiny. Jakkoli nelze tuto zásadu absolutizovat a odhlížet od konkrétních skutečností posuzovaného případu, stěžovatel musel být při podání společné žádosti srozuměn s tím, že žádosti jeho dcer budou posuzovány v úzké návaznosti na jeho vlastní důvody a rovněž, že výsledek posouzení jeho žádosti bude bezprostředně spjat s výsledkem posouzení žádosti jeho dcer.*“
26. Městský soud v Praze je přesvědčen, že závěry výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu dopadají i na nyní projednávaný případ. Byť všichni tři žalobci splnili z formálního pohledu příslušné podmínky podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o státním občanství, o čemž není mezi stranami žádného sporu, nelze odhlédnout od všech skutkových okolností daného případu, neboť žalobci jsou vzhledem ke svému věku dosud značně závislí na svých rodičích.
27. Jak Nejvyšší správní soud uvedl také v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4As 142/2013 – 29, za takové situace, kdy žalobci vzhledem ke svému nízkému věku reálně teprve začínají navazovat hlubší vztahy k osobám stojícím mimo jejich rodinu a kdy jejich nejbližší rodinní příbuzní nezískali české státní občanství, nelze než souhlasit se žalovaným, že udělením českého státního občanství žalobcům by byl narušen princip jednoty státního

občanství rodiny. Byť žalobci s tímto závěrem nesouhlasí, nepřinášejí nic, co by skutečně dokládalo, že by jejich vztah k osobám mimo její nejbližší rodinu byl hlubšího a dlouhodobějšího charakteru. Samotná skutečnost, že se starší žalobci zdržují na území České republiky deset let, že hovoří česky nebo že navštěvují mezinárodní školu, je v tomto směru nedostatečná, neboť navštěvování školních či dokonce předškolních zařízení a schopnost plynule hovořit česky vyplývá z plnění povinné školní docházky a z toho, že vyučovacím jazykem na školách je v České republice český jazyk (srov. § 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů), který se žalobci v důsledku plnění příslušných povinností podle školského zákona proto byli povinni naučit.

28. Zásada jednoty státního občanství rodiny nebyla v dané věci absolutizována, jak mylně namítají žalobci, neboť žalovaný zohlednil skutkové okolnosti případu, které určitým způsobem i vyhodnotil. Za stěžejní žalovaný přitom považoval to – a soud tento závěr akceptuje – že všichni tři nezletilí žalobci jsou dosud s ohledem na svůj nízký věk velmi vázáni na svou rodinu, což ani samotní žalobci ve své argumentaci nijak nezpochybňují. Pokud by skutková situace případu byla odlišná, tj. pokud by zde žalobci žili sami a neměli by žádné významné kontakty na ostatní členy své rodiny, nebylo by uplatnění zásady jednoty státního občanství rodiny na místě. Odlišnému posouzení věci by nebránil ani nízký věk žalobců, neboť takový postup by umožňovalo ustanovení § 9 zákona o státním občanství. Není proto vyloučeno, aby nezletilý získal sám české státní občanství; v takovém případě by se však muselo jednat o jiné skutkové okolnosti, než které byly zjištěny žalovaným v dané věci. Uvedenému závěru neodporují ani žalobci předložené důkazy rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 1. 2018, č. j. MV-133232-5/SO-2017 a korespondenci zástupce žalobce ve stejné věci, protože skutkový základ byl v uvedené věci odlišný než v nyní projednávaných. Ve srovnávaném případě se nezletilý žadatel na území České republiky narodil (stejně jako žalobce M. M.), ale rozdíl tkví v tom, že jeho o tři roky starší sestra již bylo české státní občanství uděleno. Byť se na první pohled může zdát, že se jedná o jednorázové vybočení z uplatňované zásady jednoty státního občanství v rodině, bez podrobných informací o konkrétních skutkových okolnostech porovnávané věci nelze dojít k jednoznačnému závěru, že jde o typickou či běžnou rozhodovací praxi správních orgánů, z nichž bylo v nyní posuzované věci vybočeno a tím došlo k porušení zásady legitimního očekávání žalobců, že jejich žádostem o udělení státního občanství bude vyhověno.
29. Žalovaný tím, že dospěl k závěrům, které jsou správné a jež odpovídají okolnostem případu, nezneužil správné uvážení, jak namítají žalobci. Ti totiž nejsou sankcionováni za „neschopnost“ rodičů získat české státní občanství, neboť ti o ně dosud vůbec nepožádali a žalovaný při zvažování, zda nezletilým žalobcům udělit české státní občanství, přihlédl k zásadě jednotnosti státního občanství v rodině a k tomu, že je s ohledem na jejich nízký věk na místě konstatovat, že z důvodu jejich závislosti na rodině je vhodné ponechat jim jejich stávající občanský status. Skutečnost, že tyto závěry jsou pro žalobce nepříznivé a nechtěné, sama o sobě nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí, respektive zneužití správního uvážení žalovaným. V tomto směru je přitom podle názoru Nejvyššího správního soudu zcela nerozhodné, na základě jakého důvodu nenabyla matka stěžovatelky české státní občanství; ale to, že české občanství matka stěžovatelky nezískala.

30. Žalobci v podaných žalobách namítali, že správní uvážení, uplatněné v napadeném rozhodnutí, není racionálním rozbohem celé situace a nepřihlíží k daným konkrétním okolnostem.
31. K uvedené námitce soud předesílá, že odborná literatura (např. Právníký slovník, autoři Hendrych D., Bělina M., Fiala J., Šámal P., Šturma P., Štenglová I., nakladelství C. H. BECK, 3. vydání, 2009) uvádí, že správní uvážení, též diskreční pravomoc správních orgánů, je možné tehdy, když zákon poskytuje volný prostor k rozhodování v hranicích, které stanoví. Tento prostor bývá vyjádřen různě, například alternativními možnostmi rozhodnutí s tím, že je na úvaze správního orgánu, jak s těmito možnostmi naloží, nebo určitou formulací (slovním obratem „může“) a podobně. V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. K tomuto je dále třeba poukázat na již vícekrát opakované stanovisko Nejvyššího správního soudu (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5A 139/2002 - 46 nebo rozsudek téhož soudu ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5As 51/2007 - 105, oba dostupné rovněž na www.nssoud.cz), podle něž úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.
32. Pokud tedy žalobci v podané žalobě namítali, že správní uvážení, uplatněné správním úřadem v napadeném rozhodnutí, není racionálním rozbohem celé situace a nepřihlíží k daným okolnostem, pak je z výše uvedeného zřejmé, že Městský soud v Praze mohl namítanou skutečnost hodnotit „pouze“ z hlediska splnění všech zákonem stanovených požadavků na rozhodování správního orgánu (žalovaného), nikoli však již v rámci kompetence správního uvážení, která plně přísluší pouze a jen rozhodujícímu správnímu orgánu (žalovanému). S ohledem na výše uvedené - po pečlivém uvážení a zhodnocení napadeného rozhodnutí - Městský soud v Praze dospěl k názoru, že žalovaný se ve svých rozhodnutích řádně vypořádal se všemi okolnostmi, které žalobci ve svém rozkladu namítali a uplatňovali, respektive že v napadeném rozhodnutí řádně a úplně zjistil skutkový stav a svým rozhodnutím nijak nevybočil právě z mezí a hledisek, které zákon o státním občanství upravuje při hodnocení žádostí cizinců o udělení státního občanství. Žalovaný správně přezkoumal dosavadní průběh řízení se zohledněním všech relevantních skutečností a s přihlédnutím k daným zcela konkrétním a žalobci opakovaně uváděným okolnostem tohoto konkrétního řízení rozhodl v rámci svých rozhodovacích pravomocí.
33. Městský soud v Praze proto nemohl přisvědčit názoru, že žalovaný nepřihlédl ke konkrétním okolnostem případu, když z napadeného rozhodnutí zcela jednoznačně, určitě a srozumitelně vyplývají úvahy žalovaného, týkající se všech relevantních okolností včetně odůvodnění toho, v čem je přesně spatřován důvod neudělení státního občanství.
34. Ani argument žalobců, týkající se splnění všech dalších podmínek pro přiznání státního občanství, nemohl způsobit změnu názoru soudu na důvodnost podané žaloby, neboť - jak si je sám žalobce nepochybně dobře vědom - na udělení státního občanství není žádný nárok, a to ani za předpokladu splnění všech ostatních zákonných podmínek. Již z dikce zákona (který uvádí, že státní občanství při splnění zákonem stanovených požadavků udělit „lze“) jednoznačně vyplývá, že státní občanství uděleno být nemusí i přes splnění všech zákonných požadavků. Žalobci se tedy mýlí, pokud se domnívá, že splnění ostatních

zákonných podmínek pro udělení státního občanství bez dalšího postačuje anebo žalovaného k udělení občanství přímo zavazuje.

35. Městský soud v Praze – ve shodě se žalobcem i žalovaným – musí znovu připomenout, že není dán právní nárok na udělení státního občanství. Koncepce právní úpravy státního občanství vychází z principu suverenity státní moci a je výsostným právem státu určovat podmínky, za kterých se nabývá a pozbývá státní občanství. Ani v případě splnění všech zákoných podmínek pro udělení státního občanství (ustanovení § 7 odstavec 1 zákona o státním občanství) nemusí být žádosti o udělení státního občanství České republiky vyhověno. Stát prostřednictvím svých orgánů rozhoduje na základě zcela volné správní úvahy, zda cizinci státní občanství udělí či nikoliv. I v případě volného správního uvážení však správní orgán musí respektovat stanovené procesní postupy a základní právní principy správního rozhodování a jeho rozhodnutí musí být přezkoumatelné, aby byla vyloučena libovůle při rozhodovací činnosti správního orgánu. Správní rozhodnutí, které bylo učiněno na základě volného správního uvážení, soud přezkouvá pouze z hlediska, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil (ustanovení § 78 odstavec 1 s. ř. s.). Jde-li, jako je tomu v daném případě, o zcela volné uvážení správního orgánu jako představitele suverénního státu, je třeba za meze správního uvážení považovat smysl a účel zákona o státním občanství a posoudit, zda správní uvážení je v konkrétním případě logickým vyústěním řádného hodnocení skutkových zjištění.
36. Z odůvodnění rozhodnutí obou správních orgánů je zřejmé, že správní orgány se žádostí žalobců podrobně zabývaly, náležitě zjistily skutečný stav věci a provedené důkazy řádně zhodnotily. Důvody, pro které nebylo žádostím žalobců o udělení státního občanství vyhověno, jsou z odůvodnění rozhodnutí obou správních orgánů zřejmé a soud je považuje za dostatečné pro závěr, že správní orgány nerozhodovaly na základě libovůle a při svém rozhodování nepřekročily zákonem stanovené meze správního uvážení ani správní uvážení nezneužily.
37. Byť žalobci obecně argumentují porušením zásady přiměřenosti a legitimního očekávání, údajnou libovůlí správních orgánů, nutností vyloučit svévoli a zajistit předvídatelnost, není soudu zřejmé, na základě čeho žalobci konkrétně dospívají k závěru, že tyto zásady byly v dané věci porušeny. Správní orgány v dané věci zjistily skutkový stav věci, který nebyl žalobci zpochybněn, a na jeho základě dospěly k příslušným právním závěrům za použití kritéria zachování jednotnosti státního občanství v rodině, který je správními soudy aprobován. Toto kritérium a jeho použití není v rozporu ani s tvrzením žalobců, že splnili podmínku integrace podle § 13 zákona o státním občanství, neboť hledisko integrace není argumentačně silnějším než hledisko jednotného státního občanství v rodině. Městský soud v Praze z obsahu správních spisů a argumentace žalobců nezjistil nic, co by dokládalo, že žalobci mohla mít legitimní očekávání v tom směru, že jejich žádosti o udělení státního občanství bude žalovaným vyhověno (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2006, č. j. 6A 25/2002 – 59).
38. Správní orgány tak při svém rozhodování nerozšířily své úvahy nad rámec stanovený zákonem, ani nepožadovaly splnění podmínek, které zákon žadateli o udělení předmětného typu pobytu neukládá. K porušení zákazu libovůle tak nedošlo. Postup správních orgánů neodpovídá ani výkladu pojmu „libovůle“, jak jej učinil Nejvyšší správní soud právě v rozsudku ze dne 4. 5. 2006 č. j. 2As 31/2005 – 78, kde uvedl, že „libovůle nesmí existovat ani při posuzování splnění těch podmínek, které v zákoně výslovně stanoveny

jsou. I při jejich posuzování je totiž žalovaný vázán obecnými ústavními principy a hodnotami, jako zejména proporcionalita, rovnost, důstojnost, legitimní očekávání účastníků, právní jistota, předvídatelnost a podobně.“ Podle názoru soudu postup správních orgánů obou stupňů nelze označit ani jako přepjatý formalismus, neboť při svém rozhodování neodhlédly od reálných skutkových zjištění a tyto posoudily z hlediska aplikace příslušných ustanovení právních předpisů.

Závěr a náklady řízení

39. Městský soud v Praze po provedeném řízení dospěl k závěru, že úvahy žalovaného správního úřadu jsou dostatečné, logické a mají oporu v konkrétních zjištěných a náležitě popsanych údajích. Městský soud v Praze tak má za to, že žalovaný správní orgán se dostatečným způsobem vyjádřil k argumentaci žalobců a své úvahy náležitě zdůvodnil. Na základě toho soud dospěl k závěru, že se správní orgány žádného z žalobci vytýkaných procesních pochybení nedopustily a proto žaloby jako nedůvodné podle § 78 odst. 7 s. ř. s. ve společném řízení zamítl.
40. O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žalobci, vzhledem k tomu, že nebyli ve věci úspěšní, nemají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení. Žalovanému, kterému by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení, nad rámec jejího běžného výkonu úředních činností, nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 12. září 2019

Mgr. Marek B e d ř i c h
předseda senátu